

Toespraak van Minië Haas-Hutten bij gelegenheid van de opening van de expositie "Eyewitness", van Ellen Brouwers, op zondag 6 september 1992 in het gemeentehuis van Loon op Zand te Kaatsheuvel

Dames en Heren,

Graag wil ook ik u laten weten dat ik uw aller aanwezigheid bijzonder op prijs stel.

Door uw belangstelling onderlijnt u de betekenis van de vele en goede activiteiten welke door de kunstcommissie van deze mooie gemeente worden georganiseerd in het algemeen en van de heden te openen expositie in het bijzonder.

Voor Ellen Brouwers en hen die haar dierbaar zijn is dit een betekenisvolle dag en ik ervaar het op mijn beurt als iets heel fijns dat ik met u van zo nabij betrokken ben bij deze tentoonstelling, de eerste in Ellens leven.

Ik ken Ellen als verpleegkundige, verbonden aan Haarendael, een grote leefgemeenschap voor verstandelijk gehandicapten in het nabije Haaren, en volgde met interesse de zo succesvolle afronding van haar opleiding in de vrije studierichting, meer specifiek in de richtingen twee- en driedimensionale vormgeving en fotografie aan de Akademie voor Beeldende Vormgeving in Tilburg.

Tot zover de inleiding.

Na de Tweede Wereldoorlog verandert het kunstklimaat in Noord-Brabant sterk. Tot aan die periode herkent men in de Brabantse Beeldende vormgeving vooral de niet-experimentele, figuratieve uitingsvormen. Men herkent in de kunstwerken vooral de ambachtelijke beeldhouwer, die zich inzet voor het maken van wat heette: zinvolle objecten voor de gemeenschap. Zo werkten veel beeldhouwers in de ateliers voor kerkelijke kunst.

De provincie Noord-Brabant staat na de bevrijding open voor veranderingen, mede onder invloed van de wederopbouw, van stedelijke uitbreidingen en van industriële expansie.

In de grote internationale tentoonstellingen zien veel kunstenaars voor Nederland geheel nieuwe vormen.

Vooraf het werk van Henri Moore beïnvloedt velen, waarschijnlijk omdat Moore de traditie in de beeldende kunst weet te verbinden met nieuwe vormgeving.

Hieraan moest ik denken bij het aanschouwen van het werk van Ellen Brouwers. Zij slaagt er mijns inziens voortreffelijk in om zeer verschillende thema's op heel eigen, heel boeiende wijze uit te diepen en zich daarbij op een opvallende wijze te bewegen tussen abstractie en herkenbare figuratie. Zij is een ware duizendpoot. Door Ellens composities en/of vormgeving

worden bij mij associaties gewekt met een benoembare werkelijkheid. Ellens inspiratiebronnen zijn vele en velerlei. Bij haar spelen persoonlijke ervaringen, indrukken en emoties een belangrijke rol, zo komt het mij voor. Heel moeilijk, maar gelijktijdig ook erg bevredigend moet het mijns inziens zijn om daaraan op een zo letterlijk creatieve en experimentele wijze uitdrukking te kunnen geven.

Ellen laat zich inspireren door goed te observeren, "Oog te hebben" in de meest ruime zin van het woord. Haar opleiders hadden op hun beurt oog voor haar, om niet te zeggen: een oogje op haar.

Want afstuderen summa cum laude is nog steeds een in het oog lopende prestatie die ook het vermelden, hier en nu, waard is.

In haar schilderijen roept Ellen onbestemde verlangens op. Zij weet daarbij te spelen met lichte en donkere kleuren.

Sprak ik eerder over ontwikkelingen in de beeldhouwkunst. Na de oorlog hebben zich ook op het terrein van de schilderkunst stilistische twisten voorgedaan. De jaren zeventig waren de jaren waarin de beoefenaren en verkondigers van "conceptuele kunst" betoogden, dat het zgn. traditionele schilderij had afgedaan.

Het schilderij was, zo vonden ze, een sentimenteel voorwerp, een burgerlijk object van verlangen, waarop schilders alleen maar hun kleine, particuliere emoties botvierden. Het kunstwerk hoorde daarentegen "helder en objectief" te zijn.

In mijn wijze van zien hoort een kunstenaar zelf uit te maken wat hij of zij wil zien en hoe daaraan uitdrukking dient te worden gegeven en -gelukkig- Ellen Brouwers doet dat ook.

Ik zie met redelijk vaste hand aangebrachte vormen en kleuren die een zoeken verraden naar orde, naar structuren. Die weergave en verwijzingen naar vormen en kleuren spreken mijns inziens over Ellens gevoeligheid.

In haar werken komen het onbestemde en het krachtige harmonieus naast elkaar te staan. Ze verhullen en onthullen een droomwereld waarin de geest kan wegdwalen. De kijker geniet van het zelf invullen en op avontuur gaan.

Deze abstracte schilderijen, met geheel eigen kleuren leiden tot een schilderkunst om in te geloven.

Ik verklaar deze expositie graag voor geopend met een vrije interpretatie van een gedicht van Tjoettser:

Op Ellen krijgt het brein geen vat
zij gaat gewone vormen te boven
zij meet zich met haar eigen lat
in Ellen kan men slechts geloven.

Ik dank u voor uw aandacht.

6-9-1992.